

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:
Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 l. 60 kr.
(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví **Em. Petříka**.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl., půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly.

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Michal Ivanovič Glinka.

Stručně dle ruského V. Stasova.

Michal Ivanovič Glinka narodil se dne 20. května r. 1804 ve vsi Novospaskoje (Smolenské gubernie), patřící otci jeho Ivanu Nikolajeviči Glinkovi. Byl děckem útlého zdraví, zvláště krticím náchylný a záhy již velmi slabých nervů. Ačkoli se s ním velice mazlila babička jeho, která oň vedla první tři roky veškerou péči; byl přece pacholetem tichým a spůsobným. Do čtrnáctého roku ostal na vsi, v lůně krásné přírody, ponejvíce v kruhu ženštin, a zde utvořily se první rysy jeho povahy a umělecké fysiognomie jeho. Zde vyvinula se vroucí jeho láska k přírodě, zde poetickost jeho a svěží obrazotvornost. Jistý vzdálený příbuzný podnítil tu svými rozprávkami o cizích zemích a národech náruživou v něm lásku k cestování, která později tak značný vliv měla na osudy jeho. Hudební jeho vlohy jevíly se záhy v tom, že vášnivě zvuky zvonů miloval a dosti zručně pomocí dvou měděných mísek je napodoboval. Nejvíce ale působil na vývin hudebního jeho nadání orchestr, jehož si vydržoval strýc jeho dle tehdejšího mravu bohatých venkovských „poměščíků.“ Glinka sám praví o tom ve svých zápiskách: „Jednou hráli kvartet Kruzelův s klarinetem; tato hudba učinila na mne nepochopitelný, nový a úchvatný dojem; po celý ten den ostal jsem v jakémsi zimničném rozechvění, pohroužen v nejasné, sladkobolné city, a druhý den byl jsem při kreslení roztržit; v příští hodině roztržitost má byla ještě větší a učitel, spozorovav, že kreslím příliš nepozorně, káral mne z toho často; konečně uhodnuv příčinu, pravil mi jednou, že myslím příliš na hudbu. „Jaká pomoc,“ odvětil jsem, „hudba duše má!“ — V čas večere hrávali obyčejně *ruské písně* — a tyto písně, v dětství mnou slýchané, byly snad první příčinou toho, že jsem se později po výtce jal vzdělávati *národní ruskou hudbu*.“

Již v otcovském domě učil se Glinka mimo jiné předměty také hře na piano a na housle. Hrával kusy Boildieuovy, Kreutzerovy a Méhulovy; největší však zálibu měl v sonátách Steibeltových. *Čech Jirovec* (Girovetz) se mu tenkrát nelíbil, dílem že se mu jeho sonaty zdály příliš dlouhými a zapletenými, dílem (dle zápisek) že byl tisk jejich velmi špatný, tak že se při čtení jich obzvláště v pochmurné dni mnohých chyb dopouštěl, za něž prsty jeho přicházivaly v nemilý styk s učitelovou tužkou.

Na počátku zimy r. 1817 dán byl Glinka do šlechtického pensionátu tehdy nově otevřeného při hlavním pedagogickém

ústavu v Petrohradě. Zde věnoval se s velikou pílí vědeckému vzdělání svému. Oblíbenými jeho předměty byly jazyky (z nichž se něm., francouzsk., anglick., a s části i peruskému naučil), zeměpis a zoologie. Zvířata vůbec velmi miloval a po celý život chovával v pokoji svém značné množství ptáků, králíků a j.

Hudbě učil se z počátku jen co nutné části všeho šlechtického vzdělání na Rusi. Brzy ale pronikly tu jeho schopnosti vedením výtečných učitelů ve hře na piano, jako Fielda, Karla Meiera a j. tak značně, že r. 1822 mohl v den propuštění z učiliště před slavným Humblem s chvalným uznáním hráti. Hůře šlo to s houslemi, tak že mu Böhm, učitel jeho na tomto nástroji, jednou špatnou svou výslovností řekl: *Messieur Klinka, fous né chouerez jamais du violon.* (Pane Glinko, z vás nebude nikdy houslista.) (Pokrač.)

Gluckův Orfeus a reforma opery.

V dějinách každého umění nalezáme doby, v nichž nejdůležitější základní otázky theoretické mocným a rozhodným způsobem do popředí se staví, a takovou dobu značí v dějinách hudebního dramatu zajisté vystoupení *Gluckovo*, tvořící nejen epochu v historickém vývinu opery, ale zároveň i ohnisko celé její theorie. Proto musí každý, kdo v tomto oboru cizím zůstatí nechce, především hleděti, aby všechny otázky, jež mu klade Gluckova činnost reformační, uvážil, svůj úsudek o nich si utvořil a tak nejen zásluhy Gluckovy ocenil, ale i klíče k esthetické theorii opery se zmocnil.

Považujeme tudíž za svou povinnost, precisovati i zde stanovisko, jež u věci té zaujímáme, a to tím více, jelikož opětné provezování „Orfea a Euridiky“ na našem jevišti nejvhodnější nám k tomu poskytuje příležitost.

O Gluckovi sice a jeho „Orfeu“ již tak mnoho a stak rozmanitých hledišť bylo psáno, že věru rovněž nesnadné jest, říci o něm něco nového, co by bylo i důležité, jako pověditi něco důležitého, co by nebylo již někým vyřčeno; zde však se nám — jak jsme již podotknuli — jedná pouze o to, abychom vytknuli své stanovisko v theorii opery a objasnili tím i ostatní svoje náhledy a úsudky o tomto předmětu. Pročež následující řádky buďtež souzeny jen dle tohoto našeho úcele.

Když nad obzorem opery předešlého století vycházelo slunce reformy Gluckovy, nemohlo ovšem všechny noční mlhy, jimiž tehdejší hudební drama — zvláště u Vlachův — až k nepoznání zahaleno bylo, zapuditi jediným rázem hned v

prvním okamžiku. A v skutku jesti to velmi zajímavé, stopovati ve velkých operách Gluckových, jak ona mlhavá rouška se trhá a nenáhle mizí.

Činnost našeho reformatora musela tudíž býti dvojí: *negativní* — boj proti dosavadnímu zkaženému vkusu, operou vládnoucím, a odstranění všech obvyklých vad a nešvárů — dílem pak *positivní* — uskutečnění totiž vlastního ideálu dramatu hudebního.

Již svým „Orfeem“ prorazil šik nepřátelský na místě velmi důležitém. Hudba tehdejších oper italských měla sama v sobě tak malou cenu čistě hudební — o dramatickosti její ani nesmíme mluvit, — že jen za tou jedinou podmínkou uchvátiti mohla, když mistrný zpěvák svou zvláštní výtečnou umělostí posluchače tak překonati dovedl, že tento, pouze zpěváka pozoruje a jemu se obdivuje, na to, *co* zpívá, na nicotu hudby samé docela zapomínal, tudíž za podmínkou, jíž by každý v pravém smyslu slova umělecký plod nutně trpěti musel, jelikož takové samolibé vystupování z rámce celého díla povšechný dojem estetický naprosto ruší.

Tento nešvár ovládnul celou tehdejší vlašskou operu takovou měrou, že zpěváci — hlavně zpěvačky a kleštěnci — byli tyrany, jimž skladatelé poníženi a poslušně rádi sloužili, přičítajíce úspěchy zpěváků částečně též vlastní své hudbě, a podporování jsouce v tomto svém jednání i krivým úsudkem obecenstva (ostatně by se mohly všechny tyto námitky skoro doslovně činiti i novější opeře vlašské).

Zůstane to navždy neocenitelnou zásluhou Gluckovou, že převrácenost tohoto poměru poznal a již ze svého prvního reformačního díla, z „Orfea“ vypudil všechno, co nesloužilo uměleckému celku jen mechanickou zručností a zběhlostí zpěvákovu na odiv staví, že vypudil z něho všechnu *bravuru* a všechnu *koloraturu* a tak (dle slov Marxových) „na místo osobnosti umělce postavil osobu dramatickou.“

To jest ovšem velmi jednoduchá a velmi přirozená myšlénka, pravé vejce Kolumbovo; a zdálo by se skoro, že musel tento jediný příklad Gluckův postačiti, aby navždy z hudebního dramatu zmizely všechny ty nesmyslné — ač umělé, nikoliv ale umělecké — šperky, jimž se obdivovati můžeme pouze pro jejich nesnadnost a pro uměleckou do-

vednost, tedy z podobných as příčin jako vazolomným skokům v baletu anebo — Blondinově chůzi po provaze. Avšak hle! již Mozart, který přece v mnohém ohledu žákem Gluckovým zván býti může, ujal se zase ubohé, zanedbané koloratury, a jaký div, že protekce tak slavného genia jí zase k dřívějšímu panství dopomohla, ano jí v něm ještě upevnila; neboť koloratura stala se zvláštním, výlučným povoláním uměleckým *vedle* „dramatického“ zpěvu! Stoupencův měl Gluck právě v tomto ohledu nejméně. — A teprve v nejnovější době — hlavně následkem vystoupení Wagnerova — počíná si zdravý náhled Gluckův opět klestiti dráhu, před stoletím sice již volnou, ale zatím zase zarostlou.

Podobný boj, jako se zpěváky vlašskými, bylo Gluckovi podstoupiti i — s tanečníky francouzskými. Balet neměl býti dle jeho náhledu ničím jiným, než pantomimou s dějem opery úzce souvisící; a tak slouží jak známo i tance v „Orfeu“ skoro naveskrz buď bezprostředně dramatickému vývinu děje, neb alespoň výborně líčí situaci. To však nepostačovalo Francouzům, kteří na balet kladli mnohem větší váhu nežli Vlaškové, a Gluck musel při spracování této opery pro divadlo Pařížské učiniti „kouzelným nožkám“ jakousi koncesi a přidati několik nových čísel baletních. Příliš povolným ale nebyl ani zde, jak známý jeho spor se slavným tanečníkem Vestrisem při studování „Ifigenie v Aulidě“ dokazuje.

V jednom ohledu ale stojí „Orfeus“ ještě na staré půdě vlašské: titulní úloha jest psána pro altový hlas (kleštěncův), jako později ještě „Paris“ v opeře „Paris a Helena“ pro sopran. Teprve při francouzském spracování „Orfea“ nastupuje místo altu tenor (následkem čehož se většina zpěvu o kvintu níže transponovati musela). (Pokračování.)

Slovo o varhanách a hře na varhany.

(Pokračování.)

Má-li se vícehlasý chorál doprovázeti dle pravidel starých tónin aneb jak se to nyní skoro všeobecně děje v našich moderních dur- neb moll-toninách, o tom mluvit bylo by tuším zbytečné; neboť se nalezá velmi málo varhaníků, kteří by znali cenu starých tónin, poněvadž nevěnují času k jich študování a proto je také více a více zanedbávají.

Dále sem náleží *třírožka* (Triangel), na níž druhdy čeští horníci při své hornické hudbě výtečně hráti uměli, pak *drndačka* (Maultrommel). — *Kobza* čili *bandaska*, toliko v Čechách známý nástroj, skládá se z obyčejného džbanu čili bandasky, jenž se ladí vodou, která se dle potřeby do něho nalívá. Na to se potáhne kůží, v jejímžto středu se upevní několik žíní. Kdo z nástroje toho tóny vyvodit chce, musí se dotýkati žíní prsty navlhčenými. V jižní Rusi užívají téhož nástroje kobzaři a jihoruský básník Taras Ševčenko pokřtil cyklus pěkných svých básní kobzarem takřka na počest kobzy.

Konečně dlužno se zmíniti o strunových nástrojích, k nimž náležejí: všechny druhy houslí, lyra, harfa, citera, cimbál, klavír, piano a t. d. Mezi všemi těmito nástroji jsou toliko *housle* a *kolovrátek slovanského původu*.

Housle nazývají se v ruštině husly, lužicky huslie, dalmatinsky gusla, krainsky gosle a u jiných slovanských národů kůzle. Předdeslal jsem tyto názvy za tou příčinou, aby to, o čem nyní budu vypravovat, nabylo větší pravděpodobnosti. Kořen jména housle jest *hus* čili *husa*, poněvadž tento hu-

O původu hudebních nástrojů Slovanův.

(Dokončení.)

Tak zvané „*pašovy bubny*“ u hudby turecké jsou ještě dosud tak zařízeny, toliko s tím rozdílem, že na nich visí cinkadla, aby se nimi zvuk sesílil. Poznenáhla zhotovovány byly bubny vždy větší a větší, také dole potahovaly se kůží, aby tón jejich byl pronikavý, a tlouklo se na ně dřevěnými paličkami. Nástroje toho užívalo se u vojska a jmenovitě u pěšáků; avšak u jízdecka, kde pro dupání a řehtání koní tón bubnů nevystačoval, zavedeny byly tak zvané *vlašské bubny*, z čehož se dá souditi, že bubny ty z Italie do Čech se dostaly. V středověku nazývaly se bubny malé a vlašské bubny u Němců „*Böcke*.“ Tak píše *Hedion* o našem Žižkovi, že prý hrdina ten rozkázal, aby zhotoveny byly z jeho kůže bubny (Böck oder Trommel).

K nástrojům bicím náležejí *hrkavky* čili *chřestačky* (Schellen) a vyvozovati z nich zvuky sluje břinkati. Nástroje toho užívalo se pouze u dětských řehtaček a také u turecké hudby.

Jakkoliv moderní tóniny uchu mnohem více lahodí, spočívá přec v starých tóninách při doprovázení chorálu vyšší velebnost, síla a zbožnost. A za tou příčinou měl by tedy každý důkladný a vzdělaný varhaník, jenž chce sloužit *umělcem*, výborně znáti staré tóniny, aby mohl staré chorály jak náleží doprovázeti. Mnoho překrásných chorálů, na př.: *Otče náš, milý Pane — Tři krále znamenali — Pro tvé svaté drahé rány* a jiných více jsou psány v starých tóninách.

Kdo však nezná starých tónin, tomu vřele můžem doporučit výtečný článek „Staré církevní tóniny,“ jenž se nalezá v „*Nauce o harmonii*“ od Fr. Blažka, zasloužilého to profesora na ústavě varhanickém. Při bedlivém studování tohoto článku pozná každý celou soustavu starých tónin, jejich souvislost, příbuznost a charakteristiku.

Co se týče mezihry v chorálu, totiž od jedné věty k druhé, budiž zde krátce podotknuto, že mají býti krátké a tak upraveny, aby vložil takoruka varhaník začáteční notu v ústa zpívajícímu lidu. Mezihry ty musejí býti zároveň jednoduché, nenucené co do melodie i co do harmonie, ušlechtilé a chorálu podobné.

Nezačíněj dříve mezihru, dokud nebyli lidé ještě větu docela ukončili; neboť z toho povstávají strašné dissonance. Varhaník přihlížej bedlivě a stále k zpěvu lidu a nehrej rychleji, než lid zpívá. Nastávající mezihra budiž bez pedálu 1—2—3 hlasá, aby takto nástup věty chorálové vystupoval jasněji, určitěji, jistěji a jádrněji; avšak mezihry čtyřhlasé mohou se také potkat s dobrým výsledkem; leč proto pro vše dáváme dvou- i tříhlasým přednost.

Varhaník má se chorál doprovázeti všech chromatických chodů, bravour a jiných umělostek co nejvíce vystříci.

Mnoho jinak zručných varhaníků dopouští se v tomto ohledu mnohých poklesků; chtějíce totiž dáti na jevo svou technickou sběhlost blouzní semo tamo po klavesnici, vyhledávají nejneobyčejnějších harmonií, a vzbudí tím často jen pohoršení. Jak jsme už svrchu udali, mají býti mezihry krátké, aby si lid oddechnouti mohl, a mají připravovati zpěváka na začáteční noty chorálové věty; mezihry však od jedné sloky k druhé mohou býti už delší.

Zde může varhaník poněkud své umění osvědčit; neboť

dební nástroj napodobňoval ve své prvotní surové podobě štěbetání hus. Nepředstavujme si pod prvními pokusy s houslemi žádné kremonky. Nebylo to nic jiného, než kobyłka (prsni kost) pečené husy. Přes tuto kobyłku natáhli několik strun a jezdili po nich smyčcem, což ovšem nevzdávalo žádných příjemných tónů. U Lužičanů lze nalézt podobný nástroj v původnosti jeho. Přivážou totiž kobyłku na kus dřeva a potáhnou ji třemi strunami d, a, e, které se natahují dole připevněnými kolíčky. Též Rusové mají na některých místech podobný nástroj, jež *chudák* jmenují.

Jelikož bylo v obyčeji u církevních obřadů pohanských Slovanů, že rozliční větším duchem nadaní muži předpovídali *houslemi* se doprovázely, věci budoucí, nazývali se tyto mužové „*houslaři*“ aneb „*kouzlaři*“, t. j. kouzelníci. Gužit znamená u Rusů housli a gušlar u Poláků čarodějník. Ruské jméno hудар (věstec) pochází z téhož pramene.

Kolovrátek jest nástroj s několika strunami houslím podobný, na nějžto se hraje místo smyčce točením kolečka, na němž struny těsně přilehají.

čas, co obnáší osm taktů, poskytne mu dosti příležitosti, aby upravil mezihry co krátké exposice fugy a mohl imitatorně si počínat atd., jak toho chorál vyžaduje. Hlavně však musí varhaník bráti ohled k jakosti a charakteru čili rázu chorálu, je-li veselý, zádušný, vážný atd. a dle toho musí své mezihry zase upravit; je-li advent neb je-li doba vanoční, je-li půst neb čas velkonoční a také zde mají se mezihry řídit charakterem chorálu. Má-li varhaník všechny tyto ohledy na zřeteli a spravuje-li se při hře všemi těmito pravidly, pak možná o něm říci, že je *varhaník dokonalý*.

Netřeba podotýkati, že je varhaníku nevyhnutelně třeba znalost harmonie, a proto radíme všem p. učitelům, kteří nemají příležitost ve varhanické škole se vzdělati varhanictvím se zanášejí, by hleděli soukromě doplniti vědomostí svých studováním „*Nauky o harmonii*“ od Fr. Blažka. Harmonie ta je až dosud nejlepší dílo téhož druhu v české literatuře, je to práce rovněž tak důkladná, jako stručná, jasná a srozumitelná a jsouc opatřena mnohými příklady hodí se výborně i pro samouky. —

Co se praktického cvičení na varhany týká, doporučujeme začátečníkům: *32 krátkých praeludií, 20 chorálů a 20 praeludií od K. Píče*, pak *32 verset a jiná krásná praeludia od Rob. Führera*.

Úvahy.

Zřel jsem vodu (vidi aquam) pro smíšený sbor, varhany a basu op. 23. od Jos. Förstera. Nákladem Christopha a Kuhé v Praze.

Znajíce p. Jos. Förstera co zdatného skladatele na varhany, shledali jsme v svrchu uvedené skladbě, že se i na kluzké cestě vokální hudby jistě a zručně pohybuje.

Skladba ta jsouc v každém ohledu dobře promyšlena, umístěna jest sice v uzounkém, ale ve velmi vkusném rámci. Nejsouc příliš dlouhá vyplní dobu církevnímu obřadu přiměřenou a neobsahujíc přílišných nesnadností stane se i méně cvičnému sboru přístupnou. Možná tedy říci, že je v ní současně *příjemné s užitečným* spojeno.

Vynesli jsme svůj úsudek úhrnem; měli-li bychom se ale částečně o této skladbě vyjádřiti, museli bychom doznati, že její melodie nehledaná a vznešená, harmonie vkusná a souměrná a že to vše jest v jediný celek dobře zaokrouhleno. Toliko se nám zdá, že by snad bývalo ve prospěch určitějšího zakončení této skladby radno, kdyby byl skladatel ve 4. taktu od konce ponechal místo dominantní septimy raději dominantní trojzvuk s průtahem kvartovým, v následujícím taktu sopran místo na A raději vedl na Cis, a teprv až poslední takt místo kvintové oktávovou polohou ukončil. Tím by se byl vyhnul ze 4. do 3. taktu od konce úplné závěrce s oktávou, nerušil tok harmonický a docílil za to v posledním taktu určitějšího konce, tedy většího upokojení.

Doufáme, že bude p. ředitelům kůru v nastávající době církevní vítána. Z.

Co doplněk úvahy o třetím quodlibetu p. Karla Slavíka čís. 3. podáváme zde obsah vlastnoručního listu, jež nám skladatel téhož sboru p. K. Slavík, ředitel klavírního ústavu tyto dny zaslal.

Bylo to asi v roce 1857 před Sylvestrem. Přišel ke mně p. Kormunda, tehdejší první tenorista našeho privátního kvarteta, vyzýváje mne, abych napsal nový quodlibet z národních písní, a protože na světě není nic snadnějšího než to, napsal jsem ho za několik hodin a na Sylvestra jsme hokdesi zpívali. Kdybych byl tušil, že jednou na světlo vyjde, byl bych ho aspoň jinak ošatil, nežli tehdejší sextán — nedoučenec — to dovedl.

Těší mne ostatně k vůli věci samé velice, že nynější úvahy v Daliboru důvtipnější a trefnější jsou nežli bývaly, a že pan *x* své věci rozumí. Ty poslední řádky té úvahy slavně podepsati buď mi dovoleno.

V Těšíně (v Slezsku) dne 23. ledna 1869. *Karel Slavík.*

Dopisy.

Z Lisabonu. (Cosselli též malířem. — Oba králové.)

Ve večerní zábavě, která se zde odbývala v zdejší divadle San Carlo na počest Rossiniho, vystavena byla na jevišti podobizna slavného skladatele „Lazebníka“ v barvách olejových již byl maloval Eug. Cosselli, manžel Charlotty Marchisiovy, který vedle zpěvu pěstuje též malířství. Sig. Cosselli věnoval dvě podobizny Rossiniho, které byl sám maloval, jednu králi portugalskému, druhou býv. králi Don Fernandu. Oba darovali výtečnému tomu umělci svou fotografii s vlastním autografem. Král Don Louis obdaroval mimo to sig. Cosselliho řádem Kristovým a Don Fernando drahocennou jehlicí. Mluvě právě o králich portugalských nemohu mlčením pominouti jejich velkou lásku k umění. Král Don Fernando, otec regentův, jest sám skutečný hudební umělec, má zvučný baryton vzácného obsahu ve všech polohách stejnoměrně vycvičený a krásně vyrovnaný. Zpívá s uměleckým zápalom a vřelým hlubokým citem. Avšak Don Fernando je též výtečný dřevorezbař a pracuje denně 2 hodiny o nejjemnějších řezbách ve své zvláštní dílně opatřené všemi k tomu cíli potřebnými nástroji; mimo to je zručný linguista, mluví italsky, francouzsky, španělsky, portugalsky, německy a velmi rád uhersky, jakož i výtečný botanik a náramuý přítel květin. Následkem této velké lásky k umění nazývá ho každý: „Rei dos Artistas“ (král umělců). Král Don Louis, regent, hraje zručně na cello, harmonium, piano, citeru, housle, cornet a zpívá tenor.

Z Madridu. (Konservatoř. — Steger. — Národní divadlo.)

Královské konservatorium zrušeno jest ministeriálním dekretem od 20. pros. 1868 a na místo něho zřízena je škola hudební. Ředitelem jejím jest Emilio Arieta, jenž přednáší nauku o kompozici; učitelové jsou: Hilarion Eslava (přednáší nauku o harmonii), Mendizabal a Zabalza (piano); Monasterio (housle); Juzenga (zpěv). — Prozatimní vláda ponechala několika umělcům zdarma národní divadlo, které otevřeno bylo operou „Favorita.“ Podnikatelové téhož divadla vyjednávají se Stegrem. Jak se Menestrel dovídá odebral se sem bratr věhlasného tenoristy Tamberlika a převezme prý s panem Bagierem ředitelství národního divadla.

Z Milána, 13. ledna. (Sleč. Stolzova co Alžběta v opeře „Don Carlos.“)

Naše město tone v nadšení. Teresa Stolzova, jedna z nejskvělejších hvězd na obzoru operním, vystoupila na divadle „Alla Scalla“ co Alžběta v „Don Carlos“ od Verdiho a uchvátila svým znamenitým zpěvem a dokonalou hrou veškeré obecenstvo, které ji chválou obsypalo a nesčíslněkrát vyvolalo, pak kritiku, která ji do nebe vynáší. Aby jste měli alespoň slabé ponětí o chvalozpěvích, kterých se vaší *krajance* v zdejších listech dostalo, podám zde stručný výtah kritik z nejpřednějších novin. *Pungulo* dí: Sleč. Stolzova je pravou královnou zpěvu. Její hlas jest jeden z nejznamenitějších, které jsme kdy slyšeli v divadle Alla Scala; čistý, jasný, zvučný, křišťálového dokonalého timbru, překypující vášní, vynikající mohutností a barvitostí a prost vši výstřednosti, řekli bychom všech umělostek. Úspěch této výtečné umělkyně byl úplný, všeobecný, dokonalý, atd. *Lombardia*: Sleč. Stolzova přinesla s sebou svůj hluboký dramatický přednos a uchvatnou vášeň svého citu. *Frusta teatrale*: Sleč. Stolzova jest jednou z oněch vznešených celebrit, které slavnou za naší doby v světě uměleckém. Měl-li bych vypočíst všechny kusy, jimiž sl. Stolzova uchvátila obecenstvo, musel bych vybrati z libretta všechny scény, v nichž ona účinkovala. *Fama*: Jsme přesvědčeni, že nemůže mít partie Alžběty dokonalejší představitelky, než je sleč. Stolzova atd. *Secolo*: Hlas sl. Stolzovy je vždy jasný, skvělý co do barvitosti a výrazu, každé

změny působily atd. *Gazzetta musicale*: Sleč. Stolzova objevila se se svým vznešeným a vážným profilem, se svým skvělým sopranem a nadšenou a uchvatnou vášní svého zpěvu. Co Alžběta v „Don Carlos“ je sleč. Stolzova dokonalou umělkyní; umělkyní, která nemá žádných sokyň. Konečně se tedy zosobnil náš ideal Alžběty v sleč. Stolzově, v jejím hlasu, jasném, lahodném, v němž se jeví úsměvy a slze, v hlasu, jenž zní tak sladce, jako šepotání zefira a tak vroucně a mohutně, jako soptění bouře. Jakou byla Pasta co Norma, Malibranka co Desdemona, Sonntagova co Amina, Patti co Gilda; tím jest sleč. Stolzova co Alžběta atd. *Gazzetta dei Teatri*: Sleč. Stolzova jsouc královnou v dramatickém ohledu je též královnou zpěvu. Žádná umělkyně, byt by i byla sebe slavnější a znamenitější nepřekoná sleč. Stolzovu v Alžbětě, ano osměluji se říci, že se jí žádná nevyrovná; ona jest vtělenou Alžbětou básnickovou i skladatelovou. *Il Corsaro*: Sleč. Stolzova jest dokonalou představitelkou královské povahy; má k tomu veškeré vlastnosti, pyšnou vážnost, pohled pronikavý a duchaplný, vznešené chování a vznešená gesta atd. *Gazzetta di Milano*: Sleč. Stolzova nemůž být překonána žádnou umělkyní v znamenitém představení velmi nesnadné partie Alžběty ani co herečka ani co zpěvačka. *Don Marzio*: Jméno sleč. Stolzovy bude vždy slavně a velebně zníti, dokud se budem obdivovat mohutnosti hlasu spojenému s vybranou jemností umění dramatického atd. *Il palcoscenico*: Stolzova dospěla nyní vrcholu umění a přejeme ji toliko, aby se dlouho na něm udržela. — Mohl bych ještě více hlasů, na př. úsudky časopisů Cosmorama, Perseveranza atd. uvést; avšak jsou to pouhé variace chvalozpěvů, které jsem tu podal o sleč. Stolzově. Právě se dovídám, že tato znamenitá umělkyně, aneb jak ji Italiani nazývají, eminente attrice cantante uzavřela následující kontrakty: Na divadle v Terstu bude zpívat na podzim 1869; na divadle královském v Turině v karnevalu 1869—1870; na divadle Fenice v Benátkách v karnevalu 1870—1871.

Z Paříže. (Nová operetta od J. Offenbacha.)

Veleplodný skladatel operetek Jakub Offenbach zanáší se nyní komponováním nového díla, totiž operetky „Mohamed.“

Z Kolína n. R. (Nová operetta.)

Před nedávným provozovala se tu nová operetta „František Schubert“ a zajímala ohecenstvo zvláště tím, že jsou vetkány částě z jeho instrumentálních a vokálních skladeb jakož i z jeho nejznámějších písní.

Z Pešti. (Výsledek vypsání cen za nejlepší klavírní skladby.)

Baron Gabriel Prónay, předseda zdejšího konservatoria, vypsál v loni cenu 10 dukátů a Bernhard Weisz cenu 5 dukátů za nejlepší v uherském slohu sepsanou klavírní skladbu. Následkem tohoto vypsání dostavilo se šest skladeb, z nichž byla fantasie s heslem: „A zene az én eletem“ za nejlepší uznána. Skladatelem jejím jest Koszter Boldizsár z Pětikosteli. Druhou cenu obdržel Alb. s. Geiger, pianista v Maros-Vásarhely za svou skladbu s heslem: „Kunst hat keine Heimat.“

Z Vídne. (Kisch †)

Tyto dni zemřel tu J. Kisch po 40letém účinkování co učitel hudby. Kisch byl velmi důkladný a oblíbený učitel na piano, vzdělal slavné pianisty Jul. Schulhoffa, Charlesa Wehla a Bernarda Rie. Sepsal „Školu pro piano“ a více saloních komposic. Kisch účinkoval až do roku 1865 v Praze, odkud se do Vídne přestěhoval.

Ze Solnohradu. (Sommer. — Nová opera. — Pp. Sitt a Jelinek.)

Před nedávnem vystoupil na zdejším divadle Pražan p. Sommer v opeře „Noceh v Granadě“ od Kreutzera a vyhověl i dosti přísným požadavkům; hlas jeho jest pěkný, zvučný baryton, jenž by při větší vřelosti nabył ještě více sympatičnosti. Hra jeho vyžaduje většího cviku. Opera šla řízením Dr. Otta Bacha výtečně; v solu na housle vyznačil se zvláště p. Sitt, Pražan a žák konservatoře pražské, Kapelník p. Bach složil, novou tříaktovou operu „Lenoru“ a zaslal ji řediteli Lipského divadla p. Laubeovi. Konečně musím se ještě o jednom vašem krajanu zmíniti, totiž o panu Frant. Jelínkovi, jenž v „Mozarteu“ velmi zdárně působí.

Z Horažďovic, 14. ledna. (Výroční zpráva zp. sp. „Práchně“.)

Pakli jsme kdy mohli s uspokojením pohlédnouti zpět na právě ukončený ročník, můžeme to s plným vědomím učiniti právě dnešního dne, neboť souhlasem a svorností příkladnou veškerých členů spolku vykonáno v minulém roce, co za poměrů místních a časových zajisté skvělým nazvati možno. Dle zápisů jednatelských jeví se nám činnost jakož i stav spolku v roce tom následovně: Odbývány 3 valné hromady a sice: 1. dne 24. listopadu 1867, kdež volby nového výboru vykonány. Zvoleni tu pánové: za protektora Dr. P. Jindřich Beránek, za předsedu Fr. Celerín, za místopředsedu St. Majer, za jednatele Václ. Michal, za pokladníka Fr. Schrabal, za ředitele zpěvu Jos. V. Hora, a za výbory Jos. Majer, M. Vunš, Fr. Barborka a J. Jáchim. 2. valná hromada odbývána dne 3. května 1868, a zde přijmut návrh na zakoupení nového spolkového praporu od firmy J. Trenkwald v Praze v ceně 300 zl., a pak 3. dne 22. června 1868, kdež zvolena jednohlasně za matku praporu J. J. kněžna paní Marie Kinská, a za kmotry paní Johanna Celerínová a pak paní Antonie Klierová. Dále zvolen za praporečníka p. M. Vunš a za jeho náměstka p. Em. Laida. Volby ty byly vesměs přijmuty; jelikož však J. J. kněžna Marie Kinská, co matka praporu, za příčinou rodinných záležitostí osobně slavnosti svěcení jeho účastniti se nemohla, dožádala si později co zástupkyni svou paní Emilii Frenzlovou. Výbor odbýval 26 schůzí, týkajících se ponejvíce správy spolkové a pořádání veřejných výstupů. V schůzi výborové dne 12. června usnešeno, jmenovati 35 údů spolku k utvoření zvláštního slavnostního výboru, jemuž svěřiti se mělo celé uspořádání a provedení slavnosti svěcení praporu. Spolek vystoupil úplně 31 krát při rozličných příležitostech a sice: Uspořádal zábavu cecilianskou a sylvestrovou, 2 plesy, 4 zastaveníčka a 1 výlet; doprovodil kámen z Práchně do základů národního divadla po Otavě až do Strakonic, oslavil 70. narozeniny našeho Palackého, účinkoval při slavnostním představení zdejších div. ochotníků ve prospěch národního divadla, uspořádal velkolepou slavnost svěcení spolkového praporu a uvítal velkopřevora řádu Johantův. hraběte p. Františka Kolovrata. Dále provedl 5 vokálních mší, 1 requiem, zpíval o rorátech každodenně, pak na Velký pátek, o Božím Těle, při mši cecilianské a při 6 sňatech svých spoluúdu. (Dokončení budoucně.)

Z Heřmanova Městce, dne 10. ledna 1869. (Chrámová hudba. — Činnost zdejších spolků.)

Na den sv. Cecílie provozoval mužský zpěv. spolek „Vlastislav“ nově nastudovanou vokální mši do C-dur od Rob. Führe- ra, vložky za graduale a offertorium převzala pěvecká jednota „Cecílie“ a přednesla kostelní skladby od Alb. Maška a „Otče náš!“ od Fr. Jandy, ředitele pěveckých spolků v Heřmanově Městci. Večer pak odbývala se cecilská zábava v sále u „bílého beránka“ s laskavým spolupůsobením zdejších divadelních ochotníků. O Sylvestru uspořádal mužský zpěv. spolek utěšenou zábavu v prostranné síni v obecném domě, při níž také „Cecílie“ a více hud. ochotníků účinkovalo, kteréž smyčcové skladby od Ernsta, slovanskou ouverturu od Tittla a j. přednášeli. V půl roci loučil se na zajímavý způsob starý rok s novým, načež v novém roce se přiměřený proslov, co přání všem přítomným přednesl, a nenucená společnost ještě déle přes půlnoc se bavila. Nový rok 1869 přivedl nám do Heřmanova Městce dvě nové síly, totiž pana *Kejklíčka*, bývalého kapelníka vojenského, jenž jest co ředitel kůru ustanoven, a nového učitele p. Nováčka. Ředitel kůru p. *Kejklíček* započal v novém roce zde svou činnost; provozoval s četnými hudebníky a zpěváky pastorální mši od Knížete, vložky od Vitáska, a všechny skladby byly zdařile provedeny. Pan ředitel kůru míní *kapellu hudební* zaříditi, a k tomu cíli sestavuje již údy; tedy ku předu! — Protože „Dalibor“ zastupuje umění vůbec, tedy zmíniti se zde musím o našich činných ochotnících divadelních. Za ředitele p. *Plavce* dosáhli naši pp. ochotníci kuznání hodného stupně v dramatickém umění, a za příčinou že on se poděkoval s hodností této, pokračují pilní pp. ochotníci řízení p. *Srbem* na té nastoupené dráze. Provozovali na druhý vánoční svátek: „Křížový král,“ obraz ze

života od Zbraslavského, a na svátek tři králův: „Student co strašidlo,“ veselohra od Stěpánka; obě hry uspokojily čteně shromážděné obecenstvo zvláště druhý provedený kus se líbil, neb každý člen přispíval k okrouhlému celku snažně a svědomitě. Též se pořídily v divadle nová *uzavřená sedadla*. Účastenství pro Dalibora je zde značné, odbírá se zde několik exemplářů. Doslýchám, že se i velebné duchovenstvo pro časopis hudební zajímá.*) — (P. V.)

Z Loun. (Chrámová hudba. — Zpěv. spolek).

Hudební naše poměry jsou dosti utěšené, zvláště posledního času, kde ředitelství choru od učitelství odděleno bylo, zkvě- tá zejména hudba chrámová. Tak jsme slyšeli o vánocích sklad- by Führerovy (pastorálka D-dur), Knížete, Vitáska, Láblera, Mo- zarta i Mich. Haydna, a na velikonoce chystá ředitel kůru p. J. Jedlička velkou mši Haydnovu v C-dur. O půlnoční dával týž ředitel svou *mši pastorální*, skladbu to zdařilou, a chová v rukopise více ještě mší a jiných chrámových skladeb. Zpěvá- cký spolek náš „Vlastislav“ odbýval dne 10. t. m. valnou hro- madu za takového účastenství údů i neúdu, jakému se dosud ne- těšil. Přistouploť čtvrt hodiny před volbami 35 nových údů proti 24 stávajícím a volili výbor i ředitele ze svého středu. Předsedou volen byl p. B. Wagner, místopředsedou p. A. Wid- mann a ředitelem p. J. Vacek. Z nově přistoupilých údů mají sice mnozí notný kapitál hlasu, ale noty znají pouze tři. Pře- jeme tomu nově konstituovanému spolku hojného zdaru. *Buš*.

Kronika zpěváckých spolků.

* *Čtenářsko-pěv. spolek „Jaromír“* v Jaroměřicích na Moravě odbýval dne 4. ledna *čtvrtou svoji valnou hromadu*, v níž byly účty skládány a nové volby předsevzaty. Příjem spolku za rok 1868 obnášel 130 zl. 60 kr., vydání 123 zl.; za před- sedu zvolen p. Frant. Kselík, za místopředsedu Fr. Zach; do výboru zvoleni jsou pp. Fr. Durda, Karel Zach, Jan Kněžíček, Jind. Raus, Rich. Šplíchal, Fr. Vorlíček, Karel Holý. Dne 7. února uspořádá „Jaromír“ zábavu.

* *Jindřichohradebcký „Černín“* uspořádá dne 20. ledna vínek. Na programu jest: 1. Vlasti, sb. od Tovačovského 2. Jen dál, valčík, (sb.) od Böhma. 3. Koncert pro merlotiny od K. Bendla.

* *Heřmanoměstcký „Vlastislav“* uspořádal 31. ledna ples, jenž bude zahájen Wintrovým sborem „Čechové.“ Mezi tanci přednese zpěv. sp. Hennigrův sbor „Zabí kantáta.“

* *Rožmitálský „Dalibor“* ochábl jistý čas ve své činnosti; avšak lze se nadíti, že se v brzkou zřetím.

* *Novobydžovský „Lubor“* odbýval dne 11. t. m. výroční hromadu. Z jednatelské zprávy vyjímáme, že spolek od poslední valné hromady, odbývané dne 2. března m. r. uspořádal dvě produkce, jednu akademii ve prospěch národního divadla za pří- spění divadelních ochotníků, pak výlet na oslavu 70. narozenin Palackého, jehož i okolní spolkové zpěváčtí se účastnili, a tři zábavy, mezi nimiž sylvestrovská největší počet obecenstva shro- máždila. I slavnosti kladení základního kamene k velkému divadlu národnímu účastnil se spolek značným počtem členův. Zřízením odboru hudebního rozšířeno pole činnosti spolku. Ač- koli k rozmnožení sbírek pilně bylo přihlíženo, což. značný ná- klad vyžadovalo, tož přece hotové jmění spolku stále roste, jak o tom svědčí zpráva účetní. Zásluhy o rozkvět spolku do- byl sobě předseda jeho p. P. Ritter a ředitel p. J. Čížek. Do vý- boru mimo ně zvoleni byli: Za místoředitele p. Q. Havlasa, za jednatele p. J. Drahorád, za pokladníka p. A. Sobotecký a za důvěrníky pp. Jamník a J. Smutný. Lze se nadíti, že spolek na dráze této pokračovati bude a rozkvětu ještě většího se domůže.

* *Netolický „Václav“* počíná si nyní velmi statně; zje-

*) Ano, i sám Jeho Eminenci nejd. pan kardinal Bedřich kníže ze Schwarzenbergů, arcibiskup pražský, a Jeho Excellenci nejdůst. p. Štěpán Moyses, biskup baňsko-bystřický se předplatili na „Da- bora.“ *Red.*

dnal si novou místnost, pak se usnesl na tom, odebrat několik časopisů a dvakrát za týden ve zpěvu se cvičiti.

* *Zpěvácký spolek „Lubor“* v Mnichově Hradišti sloučil se s měšťanskou besedou a divadelními ochotníky v jedno tělo a bude nyní mnohem výdatněji působiti. Zdař Bůh!

* *Čtenářsko-zpěvácký sp. „Jaroslav“* v Letovicích zařídí dne 31. ledna „u bílé růže“ slavnostní besedu, jejíž čistý výnos věnován bude chudým žákům místním. Na programu jest: 1. ouvertura ku „kouzelné flétně“. 2. Na Krkonoších, sbor od Tovačovského. 3. Koncert pro flétnu s průvodem orchestru od Fürstenaua. 4. Orle, sbor od Tovačovského. 5. Vlastnec, pro baryton od Dvořáka. 6. Skřivánek, žertovný sbor od Javůrka.

* *Ve Svitavce* zařizuje se čtenářsko-pěvecký spolek.

* *Brněnská Beseda* odbývala dne 22. ledna valnou hromadu. Mezi jiným byla též projevena soustrast nad úmrtím hraběte Gábora Serenyiho a Jana Podroužka; dále přijata jest výroční zpráva o činnosti a stavu spolku 1868. Do výboru zvoleni jsou pp. V. Fouska, Vác. Hanáček, G. Mareš, Ant. Peka, Jan Rudiš, Jan Schwarz, Dr. Zelinka. Za starostu zvolen per acclamationem p. J. Rudiš.

* *Zpěv. sp. Dolnocerekevský* (na Moravě) počíná si statně.

* *Čtenářsko-zpěv. spolek v Brušperku* (na Moravě), jenž se byl před nějakým časem utvořil, obdržel po mnohých nesnázích stvrzení svých stanov.

* *Plumlovský čten. zpěvácký spolek „Moravan“* odbýval dne 3. ledna výroční valnou hromadu, při níž zvolen byl p. Jan Michálek za předsedu, p. Engelbert Dušpek za místopředsedu, p. Jos. Ondrášek za jednatele, p. Josef Bernard za pokladníka a pan Jiřík, vzorní učitel za sbormistra. Dále bylo ustanoveno, aby se dne 24. ledna odbývala beseda.

* *Velkobytešský čtenářsko-zpěv. spolek* na Moravě „Pokrok“ uspořádal dne 24. ledna v hostinci „U beránka“ k podporování chudých žáků pěveckou a taneční besedu.

* *Čtenářsko-pěvecký spolek* v Králicích (u Prostějova) volil dne 2. ledna výbor. Za předsedu zvolen jednohlasně horlivý p. Jos. Karel Navrátil, kaplan Králický; za místopředsedu p. Cyril Letocha; za jednatele p. Jan Adamec; za pokladníka p. Čeněk Špaček. Dne 14. února — den úmrtí apoštola sv. Cyrilla — oslaví spolek slavnými službami božími.

* *Zpěv. spol. v Křelově* na Moravě uspořádá co nevidět první svou besedu.

* *Kloboucký „Lev“* na Moravě zařídil dne 31. led. slavnou besedu, jejíž čistý užitek věnován bude dílem na pomník Sušilův, dílem na slovanské gymnasium v Brně.

* *Čtenářsko-pěvecký spolek „Jurik“* v Hranicích uspořádal 31. ledna b. r. v 7 hodin večer v hostinci „u slunce“ besedu. Ve jménu spolku Šudlek, starosta.

* *Srbský církevní zpěvácký spolek ve Vršci* (ve Vojvodině) odbýval v úterý dne 14. ledna 1869 (26. dle našeho kal.) první mimořádnou besedu spolu s taneční zábavou ve prospěch *srbského národního divadla*. Na programu byla 1. přednáška Jovana Bakiče: „Co byli v srbském národě Štěpán Nemanic a sv. Sava?“ 2. Píseň sv. Savy; přednese sbor. 3. Grand gallope de bravoure od Schulhoffa, skladba na čtyry ruce, hráli sl. Radakova a sbormistr p. Hlaváč. 4. „Bal“ od B. J. H. přednesl sbor. 5. „Na Vračaru“ od St. Lazića, přednesl Jovan Popović. 6. „Svatební pochod“ u „Vilino kolo“ z Mendelssohnovy veselohry „Sen svatojanské noci“, koncert pro piano od Lizsta, hrál p. Hlaváč. 7. „Slavjan“, píseň to upravena dle naší: „Já jsem Slovan s duší, s tělem!“ přednesl sbor.

Zprávy.

České divadlo. 22. ledna „Ernani“, opera ve 4 dějstvích od J. Verdiho; — 24. led. „Orfeus a Euridika“; — 26. led. „Maškarní ples krále Gustava III.“ Velká zpěvohra v 5 jednáních od Scribeho, přel. Em. Zünger. Hudba od Auberu (ponejprv); — 27. led. „Figarova svadba“ komi-

cká zpěvohra ve 4 jednáních od W. A. Mozarta. — 17. led. vystoupil první oněch tenoristů, jichž prý div. ředitelství našemu obecenstvu několik předvésti hodlá, aby neblahá tenoristická krize přece jednou svého konce našla, totiž pan Vegr co „Tamino“ v „Kouzelné flétně.“ Nemá-li se posouditi pouze provedení té neb oné úlohy, nýbrž celá osobnost umělcova, jeho všestranná působnost a schopnost, jedná-li se snad dokonce o získání nové síly pro operu, tož zajisté jen velmi zřídka postačí jediné první vystoupení kandidátovo. Jak dalece jsme se ale seznámili s p. Vegrem v „Kouzelné flétně“, jest jeho hlas, ačkoliv přílišnou svěžestí a plností zvuku neoplývá, přece dosti příjemný, a jak se zdá, i dobře cvičený; neboť zpíval v skutku na mnoze tak korektně, že zde onde vyskytnuvší se poklesky raději prvnímu vystoupení přičísti chceme. Však fyzické síly se mu ani tolik nedostávalo, aby byl mohl i malé místnosti našeho divadélka naplniti zvučným tónem; bezpochyby působila též zde částečně nejistota a nesmělost prvního vystupování, avšak hlas páně Vegrův zůstane i v nejpříznivějším případě tenorem lyrickým, jenž v ensemblu zvláště větších oper jen s namáháním bude moci vyniknouti. Hra jeho jest ovšem méně rutinovaná než zpěv, a o jakémisi dramatickém nadání nemůžeme se nikterak vysloviti, dokud p. Vegr neprovede ještě některé jiné úlohy různého směru.*) Obecenstvo bylo zvláště ze začátku panu Vegrovi příznivo, a přijalo jeho první arii s povzbuzujícím potleskem. — Sl. z *Ehrenbergův* jest co výtečná „královna noci“ známa; škoda jen, že arii v 1. jednání nemile přerušila okamžitá indisposice. Pan *Paleček* zpíval „Sarastra“ s obyčejným skvělým výsledkem, a též paní *Ress-Blažková* došla v úloze „Paminy“ značného úspěchu, ačkoliv ji v některých momentech provedla poněkud příliš patheticky a energicky. „Papageno“ p. *Šebesty* neměl by klásti na Schikanedra větší váhu než na Mozarta. Ostatně bylo představení na mnoze slabší než jindy, úprava však lepší. Orkestr provedl mistrovskou ouverturu řízením p. kapel. *Smetany* jako vždy brilliantně. Představení bylo mimo předplacení, všechna místa ale přeplněna. — Příjem p. *Čecha* ml. seznámil naše obecenstvo s dílem Auberovým, které sice s oblíbenou „Němou z Portici“ patří do téže kategorie „velké opery“, avšak cenou svou mnohem níž stojí. Neboť hudba „Maškarního plesu“ jen částečně vyhovuje dramatickým momentům, jichž vděčný text dosti mnoho poskytuje. Nejsdařilejší jest v tomto ohledu zajisté scéna na popravišti (3. jedn.), pak některá místa druhého a čtvrtého aktu. První a páté jedn. jsou dramaticky nejslabší. Co do hudební invence nezapírá se ovšem duchaplný a pikantní směr Auberův ani zde; ceníme však i s tohoto stanoviska mnohou z jeho menších, tak zvaných konverzačních zpěvoher právě tak vysoko, jako „Maškarní ples“, ne-li výše. Provedení opery bylo velmi pilné a v celku zdařilé. Hlavně pan beneficiant snažil se patrně, aby efektní úloze Ankerströma dostal též co do dramatického podání, a zasloužil si často hlučnou pochvalu. Ostatně byla velmi četná návštěva nejlepší ovací pro p. beneficianta. O podrobném provedení promluvíme příště; pro dnes podotýkáme pouze, že mimo p. Čecha p. *Ress-Blažková* (Amalie) a p. *Lukes* (král Gustav) mají největší zásluhu o tento večer, což i obecenstvo uznalo. Z obou nových dekorací jest „popraviště“ mnohem lepší než „chatrč“; obě maloval p. Macourek. — Ballet, jenž prázdnotu pátého aktu vyplniti musí, byl takový jako obyčejně: sl. *Hentzeova* provedla se sl. *Krausovou* mazurku velmi vkusně, kdežto baletní sbor — též jako obyčejně — hned prvním krokem z taktu přišel a „beztaktně“ tančil — až ku konci; „čínský tanec“ chovancův baletní školy rozveselil aspoň obecenstvo a byl dosti precísní. — Hned druhý den slavila se památka narozenin Mozartových „Figarovou svadbou“, již jak známo

*) Právě nás došla pověst, že prý p. Vegr již engažován jest; uáž, blízká budoucnost rozhodne, zdali to jest dobrá akvizice nebo — přehálení; my bychom si zajisté přáli to první.

p. *Paleček* obohatil repertoire nynější saisony. Výborné představení bylo v skutku slavnostní a nesmrtelného tvůrce této genialní zpěvohry hodno. Obecenstvo bylo čím dále tím více animováno a vyznamenávalo spoluúčinkující skoro po všech číslech spravedlivým potleskem. „Hraběnka“ p. *Benevic-Mikové* a „Zuzanka“ sl. z *Ehrenbergův* jsou v nejlepších rukou a nemohou tudíž jinak než výtečně provedeny býti; duetto při psaní muselo se jak obyčejně opakovati. Výslovnost p. *Mikové* se dosud nezlepšila. Též roztomilý páže sl. *Rückaufové* jest chvalně znám. Z pánů musíme především jmenovati p. *Palečka*, jehož „Figaro“ zajisté se žádného soka báti nemusí; ba nejen jeho „Figaro“, ale ani on sám. Tím méně bude mu moci uškoditi nepřítel jakéhosi „mlčenlivého“ diplomata, jenž by jistě o p. *Palečkovi* rád psal, kdyby ho nemusel — vždy chváliti. „Qui tacet, consentire videtur“, a naše obecenstvo dokázalo již dosti často, a při „Figarově svadbě“ opět, že zná oceniti, čím tento umělec jest české opeře. Též p. *Lev* jest výborný „hrabě Almagiva“ a dovede si získanou oblíbenost zpěvem svým udržeti i na dále — třeba bez pomoci onoho pána. Slečny *Sáková* a *Hanušová* jakož i pánové *Čech* a *Barcal* mají zdařilým provedením svých úloh též zásluhu o celek. Zpěvohru řídil p. kapelník *Smetana*. — Nevíme, proč se udávají na divadelní ceduli 4 jednání, když se při představení zpěvohra ve dvě stahuje. O. H.

* *Nižší ladění*. Konečně bude již také v našem českém divadle zavedeno nižší ladění dle pařížského diapasonu, které jest as o půl tónu níž, než naše nynější A. Dechové nástroje, které musí být veskrze nové, byly již od zemského výboru objednány u našich dvou slovutných a výborných zhotovitelů hudebních nástrojů, totiž u p. *J. Horáka* v Praze dřevěné, a u p. *Václ. Červeného* v Královém Hradci plechové čili žestové.

Koncerty. 24. ledna. Třetí matinée pro komorní hudbu sl. *Marie Prokschovy*. — 26. ledna koncert na rozloučenou *Jiřího Leiterta*. Sleč. *Prokschova* zavděčila se obecenstvu nemálo, zvolivši k svému koncertu trio pro piano, housle a cello (op. 8) od *Chopina* jakož i kvintetto op. 44 od *Schumanna*. Jakkoliv *Chopin* podal v triu svém něco mlhovitý ač místy velmi zajímavý obraz, vynasnažila se nadaná pianistka přec určitým kladením stínu a světla jej obecenstvu jasněji předvésti, což se jí také poštěstilo. V rozkošném, rozmarem a poesii oplývající kvintettu, v němž mimo p. *Benevice* a *Wilferta*, též pan *Horák* a *Bauer* v duchu skladby zdárně spoluúčinkovali, osvědčila sl. *Prokschova*, že je umělkyní, která hledí vždy k vnitřnímu obsahu skladby a duchem i citem ji oživuje. Slečně koncertantce se dostalo hlučného potlesku a vyvolání. Zvučný a plný tón cello páně *Wilfertova* jakož i jeho cituplný přednos došly všestranného uznání. Paní *Benevic-Miková*, úd českého divadla zpívala německy píseň od *Schumanna* a z opery „Mignon“ od *Thomase* bezpochyby v tom domnění, že nám paní *Perchonová*, úd německé opery, zazpívá česky. Po přednesu obou písní našlo se dosti ochotných rukou k hlučnému potlesku. — Pan *Jiří Leitert*, as 16letý pianista, jenž se v sále konviktském dal slyšeti, přednesl fantasii a fugu od *S. Bacha*, karneval od *Schumanna*, fugu od *Mendelssohna*, ukolébavku od *R. Schumanna*, píseň při předání od *Liszta*, scherzo od *F. Chopina* a parafrazi od *Liszta*. Pan *Leitert*, pojímá správně ráz a ducha skladeb, dospěl už nyní bezmála až k vrcholi technické sběhlosti, vládne téměř všemi stupněmi nuancí, vyznačuje se pružným úhozem, slovem má vše, co z něho učiní slavného virtuosa; avšak jeho hra je až dosud chladna podobajíc se uměle padělané růži, již schází cosi neviditelného a přec charakteristického, aby se za přirozenou považovati mohla, totiž — vůně. A co růži vůně, to schází p. *Leitertu* — cit, a proto líbí se p. *Leitert* vždy v takových kusech, které vyžadují více technické zručnosti než citu. Výtečné piano, na němž p. *Leitert* hrál, bylo *Blüthnerovské* z chvalně známého skladu p. *Čeňka Mika*. V koncertě tom účinkoval koncertní mistr německého divadla p. *Brandt*.

* *Opera „Mignon“* od francouzského skladatele *Amb. Thomase*, jenž si byl dobyl svým „Parukářem“, důmyslnou parodií „Cadi“, „Tajemství“ velké pověsti, dávala se v úterý dne 19. ledna poprvé v německém divadle. Opera ta obsahuje, jak *Ulm* dí, velkou melodickou rozmanitost, svěží rytmy duchaplné harmonické kombinace smělého, avšak přec přirozeného modulování, vřele cítěné, něžně a důmyslně myšlené momenty: avšak též reminiscence na *Aubera*, *Halevyho*, ba i na německé skladatele.

* *Čtenářsko-ochotnická jednota „Thalie“* na Malé Straně zařizuje si svůj vlastní orchestr, jehož kapelníkem jest chvalně známý p. *Čeňek Vinař*, vyzývá všechny ochotníky, kteří by se v orchestru tom účastniti chtěli, k přistoupení. Taktéž vyzývají se nastávající pěvci a pěvkyně, které se buď v dramatickém, kupletním neb ve sborovém zpěvu vycvičiti chtějí, aby se buď u kapelníka p. *Č. Vinaře* (sanytrová ulice, č. 281), neb u ředitele *Thalie*, p. *Em. Meliše* (ostrov *Kampa* 508—III.) buď písemně neb ústně vždy v úterý, ve čtvrtek, sobotu a neděli, od 2—4 hodin odp. přihlásili, poněvadž se brzy přikročí k študování nějaké lehčí opery a operetky.

* *Malostranský Lumír* uspořádá dne 2. února k výroční oslavě založení pěveckého spolku koncert v místnostech spolkových v domě *Kajetánském*, jehož program jest tento: Proslov, předn. p. *Chadima*. — Smíšený sbor „Pohled, jak krásný“, slova od *Heyduka*, hudba od *Jos. Drahorada*. — Romance od *Beethovena*, přednese *Josef Weber*. — Aj čo by bola, slovenská píseň, zpívá sl. *Stelzigova*. — Rekův sen, sbor od *Karla Slavíka*. — Fantasie na národní písně, od *Jana Webra*, předn. *Jos. Weber*. — Smíšený sbor na národní písně slovenské od *Jos. Drahorada*. — „U boj“, horvátský sbor od *Zajíce*. — Ráno o 11. hod. bude provedena vokální mše od *Jos. Förstra* v chrámu sv. *Tomáše*.

* *Paní Mina Norman-Nerudová*, královna to všech houslistek, koncertovala v *Kodani*, zbudivši tam mistrovským a cituplným přednesem *Rustovy* sonáty sensací. Dne 26. ledna hrála v *Kolíně* nad *Rýnem*, přednášejíc koncert *D-moll* od *Rode* s nejskvělejším úspěchem.

* *Pan David Popper*, virtuos na cello, onemocněl ve *Vídni*.

* *Slč. Ch. Jelínkova*, kolor. zpěv. u div. v *Lublani* ochuravěla.

* *Slč. Žofie Růžičkova*, operní zpěvačka v *Opavě*, obrala si k svému příjmu *Balfeovu „Cikánku“* a provedla svou partii velmi dobře.

* *Slč. Matilda Zavrtaľova*, druhdy jedna z primadonn dvorního divadla v *Mexiku*, engažována jest nyní v *Padově*, kde se velice líbí. V partii *Amelie* (v opeře *Ballo in maschera* od *Verdiho*) zajímala obecenstvo především uměleckým zápallem, jenž se jevil jak ve hře, tak ve zpěvu jejím.

* *Slavný horvátský tenorista Steger* zbudil v *Barceloně*, kde je u divadla „*Liceo*“ engažován, v opeře „*Afrikánka*“ co *Vasco di Gama* největší sensací. *Steger*, píše „*Correo de Teatros*“, je dokonalým umělcem v nejširším smyslu slova. Bylo by to velmi nesnadné, vypočítati všechny krásy tenorové partie a vyličití způsob, jakým zná je znázorniti. „*Steger* je nejlepší *Vasco di Gama*, jež jsme na jevištích španělských viděli.“

* *Hudební a deklamatorní akademie* ve prospěch ústavu pro zaopatření a zaměstnání dospělých slepců v *Praze* bude se dne 4. března v sále na *Žofině* odbývati.

* *Pan Antonín Mašek*, nevidomý cellista, mladík nevšedních hudebních schopností, uspořádá dne 19. února na *Žofině* koncert, v němž také paní *Blažková-Ressová*, paní *Wiersing-Hauptmannová*, pianista p. *Slavkovský*, p. *Paleček* a p. *Kaván* spoluúčinkovati budou. Mimo jiné přednese mladý virtuos sonatu *A-dur* pro piano a cello od *Beethovena* a koncert pro cello *D-moll* od *Goltermanna*. Obecenstvu kyne tím vzácný duševní požitek.

* *Uprázdňená místa hudebnická*. Velmi dobrý kontrabassista, jenž též umí hrát na některý dechový nástroj, hledá se do *Amsterodamu*. Bližšího lze se dozvědět u p. ředitele *Pavlyse* v *Praze*. — Vypsán jest konkurs na místo ředitele hudby (*Maestro di musica*) u jednoty „*Societá Filarmonica*“ v *Miláně*. Roční plat 1300—1400 lir. — Na konservatoři v *Kolíně* nad *Rýnem* (*Köln*) uprázdnilo se místo učitele zpěvu, jež bude dne

1. dubna obsazeno. — U městské kapely v *Essen a. Ruhr* uprázdnilo se místo fagotisty, jenž umí zároveň hrát na některý nástroj smyčcový. Dlužno se obrátit německým dopisem ke kapelníku C. Reicheltovi v Essen. — U vojenské hudební kapely (Schuttery) v Rotterdamu hledá se klarinetista (solo) a trumpetista (neb Cornet a piston) solo. Bližší zprávu podá kapelník ony kapely p. W. J. Hutschenruyter Wzu.

Solista na cello s roč. platem 300 rublů, svobodným bytem (2 pokoje) a stravou, hledá se do Rus. Bližší zprávu podá redakce „Dalibora“.

Listárna. Městské kap. v P.: Instrumentální kusy slovanského rázu má p. ředitel Pavlis, jmenovitě: ouverturu z jihoslovanských melodií od Kwiatkowského. — „Tombola“, kadryla z jihoslov. nápěvů od téhož. — Slovanské Kolo. — „Ljubica“, pochod dle chorvátských a krajinských písní, velmi pěkný, rázu národního, od Davida. — Sl. zp. sp. v S.: Doporučujem Vám piano ze skladu p. Č. Mika; za piano od Kohna Vám neručíme. — Pánům kapelníkům H. a M. ve Lvově: Srdečné na zdar! — Pu. M. N. v Bílé Církvi: Však my počkáme! — Pu. L. M. v P.: Tittlovou ouverturu na české písně pro 4 ruce dostanete u F. Boučka v Praze 290—I. — Dopisy z Kutné Hory, Nové Paky a ze Zbirohu uveřejníme příště.

„Ženský klep.“

Žertovný sbor pro mužské hlasy*). Věnován Buštěhradskému zpěv. spolku „Zvon“.

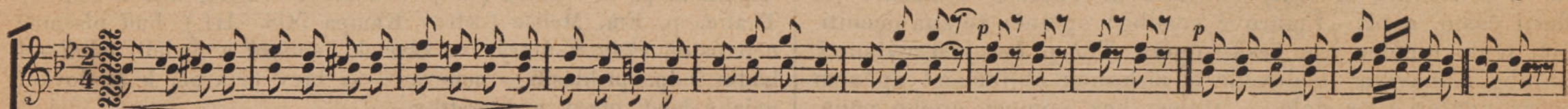
Slova od Dr. Jarosl. Svobody, hudba od Č. Vinaře.

Ohnivě, ne příliš rychle.

ritard.

Fine (volně).

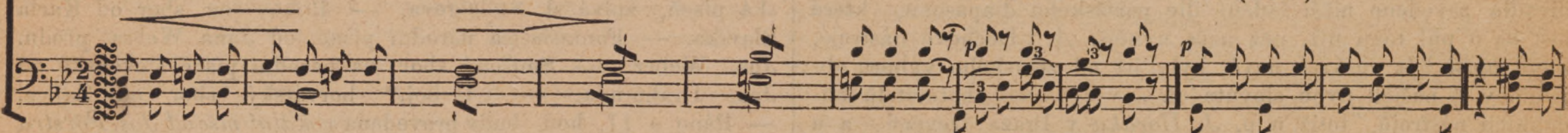
Tempo I.

- 1. Není větší potěšení jako slyšet naše ženy, a ty jejich rozprávky, klep, klep, klep, klep. Od rána až do večera tetka,
- 2. To je řečí, to je novot, všecko hodí se jim do not, jak to Pán Bůh nadělí, klep, — — — Co ten chudšas muž jen zkusi, když po-
- 3. Přes páté a přes deváté co se právě jen namate, tisíckrát se pře-me-le, klep, — — — Není mlýnu po vůkolí, ať si
- 4. O přešťastný každý muži, kdo vyvázneš v zdravé kůži, ztuhé této potýčky, klep, — — — (Závěrek chorál.)

ritard.

Fine (volně.)

jen II. bas.	}	1. klepity, klepity, klepity, klep.	1. kmotra,
		2. — — — — —	2. slouchat
		3. — — — — —	3. jdete
		4. — — — — —	

(volně.)

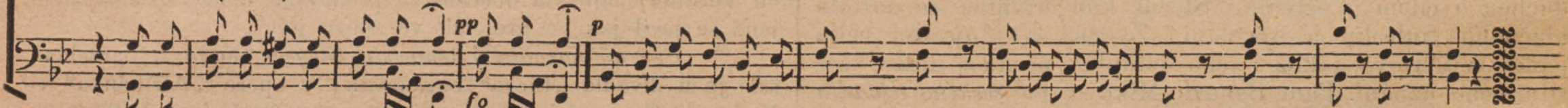
ritard.

(rychle.)

1. matka, samé jsou jen poptávky klevety	klepity, klepity, klep, klep, klepity, klepity, klep, klep, klep.
2. mlčky stej-nou no-tu den celý, —	— — — — —
3. již kam-aby mlel tak ve-se-le, —	— — — — —

(volně.)

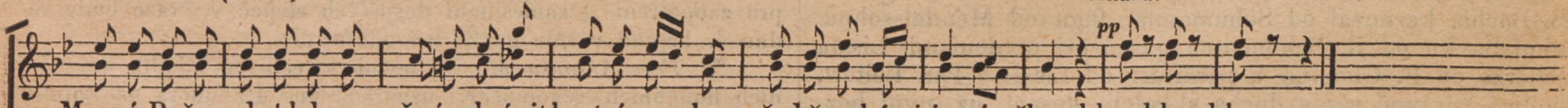

oba basi.	}	1. dcera,	}	1. nadávky klepity, klepity, klep, klep, klepity, klepity, klep, klep. klep, klep, klep.
		2. musí		2. ky-se-lý — — — — —
		3. ko-li		3. for-te-le. — — — — —

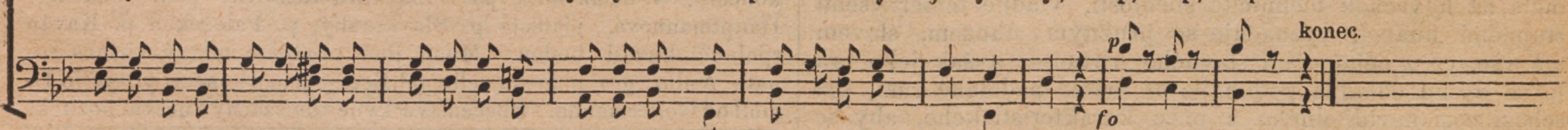
chorál (vážně.)

ritard.

konec.

Mocný Bože nad oblakem, rač nás chránit bystrým zrakem před ženskými ja-zý-čky, klep, klep, klep.

II. bas. na vždycky.

*) Kde nejsou slova u basových hlasů, tam se podloží jako u tenorů, když se dozpívá 4. sloka až k Fine, začne chorál.